

[Foged.]

rørende traktorerne. Se, i fjor havde vi et lignende lovforslag, og dengang blev forslaget vedrørende traktorerne trukket tilbage, blandt andet fordi hele udvalget var enigt om, at undersøgelserne vedrørende traktorerens rentabilitet i de små landbrug først skulle være ført til ende. Også fra socialdemokratiets side var man enig i, at det var ønskeligt, at man på den måde kunne få ligesom mere fast grund under fødderne, så at man ikke gik hen og gav lån til en ting, når man derved rent økonomisk betragtet ville give hjælp til en forkert udvikling. Måske er denne udvikling rigtig, men der er nogen forskel på, om der skal pløjes 5, 7 eller 8 tdr. land eller 50 eller 100 eller 200. Det bliver et spørgsmål om traktorerens årlige arbejdstimer. Jeg skal ikke her komme ind på denne økonomi, men kun påny sige, at der bør først foreligge nogle resultater fra undersøgelserne, som fortæller os, at denne økonomi ikke er helt urimelig; hvis den er urimelig, bør vi sikkert ikke gå med til at fremme den.

Såvel landbrugsministeren som det ærede medlem hr. Fuglsang talte om landhusmoderens lange arbejdsdag og om, at hun naturligvis derfor skal have ret til at låne til disse mange forskellige maskiner, som ikke skal nævnes specielt; indkøbsforeningernes ledelse må selv tage standpunkt til, hvilken maskine de ønsker at sælge på disse lånevilkår. Jeg kan give fuldstændig tilslutning til, at landhusmoderen har en lang arbejdsdag, men jeg sagde i mit første indlæg, at det var konsekvenserne af lovforslaget, jeg tænkte på. Der er jo mange, mange andre end landhusmødrene, der har en lang arbejdsdag, der er mange byhusmødre, der har mindst lige så lang en arbejdsdag; de kommer fra en travl arbejdsdag i fremmed virksomhed og skal hjem at passe huset. Hvad med dem? Har man fremsat lovforslag, der hjælper dem? Ønsker vi dette drevet ud i sin konsekvens, eller ønsker vi det ikke? Det er spørgsmålet.

Clausen (Olufskjær): Jeg lyttede meget interesseret til det ærede medlem hr. Aage Foghs udredning af landbrugets gældsforhold. Det ærede medlem mente faktisk, at landbruget havde for lidt gæld. Jeg har den helt modsatte mening, jeg mener, vi har mere

end gæld nok, og jeg mener ikke, det er folketingets sag at animere til mere gældsstiftelse. Der kan blive vanskeligheder nok endda for landbruget. Man skal være meget varsom med ligesom at animere til gældsstiftelse i de vanskelige tider, der kan komme.

Aage Fogh: Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Clausen (Olufskjær) om problemet gæld, at det, jeg sagde, var, at man skal have en fornuftig ordning af den gæld, man må arbejde med. Det, der er galt i dag, er efter mit skøn, at realkreditten svigter, og derfor må landmændene i praksis fægte rundt for at få penge ad andre veje. Jeg nævnte et eksempel overfor det ærede medlem; der er ikke tvivl om, at ved en fornuftig ordning af gældsspørgsmålet og af prioritetsforholdene kunne den omtalte mand nøjes med en førsteprioritet i jord og bygninger og en andenprioritet i besætning og inventar, og så ville han have mere end penge nok til at klare de forpligtelser, han havde påtaget sig, men i stedet for arbejder han med første, anden, tredje og fjerde prioritet, penge til høje renter, 7 pct. er vekselrenten, og tager så et privat lån med kautionister. Altså, det er ikke et spørgsmål om mere gæld, det er et spørgsmål om en forstandig ordning af gælden, og hvis man kunne nå frem til det, vil jeg tro, at det på grundlag af de erfaringer, der foreligger for indkøbsforeningerne og deres virke, vil være forsvarligt at benytte dem som hypotekforening, der kunne formidle andenprioriteterne til mindre og middelstore landbrug. Der ligger en stor opgave der, idet landmændene så fremtidig kunne blive fri for at fægte efter Marshallån, og hvad det hedder altsammen. De var så i stand til at blive finansieret igennem den kredit, som kunne baseres på de værdier, der findes i landbruget. For sandheden er jo, at landbruget mangler ikke værdier, der mangler ikke sikkerhed for de penge, landmændene skal bruge, men de kan ikke gennem den kreditordning, vi har i dag, skaffe pengene på rimelige vilkår.

Landbrugsministeren (Smørum): Det problem, som det ærede medlem hr. Aage Fogh rejser om kreditforholdene i landejendomme, er jo meget vidtgående, og det er for tiden